

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
dos. Zaur Məmmədov
"12" fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6004003- "Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi"

Fakultə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Dövlət və bələdiyyə sektorunun iqtisadiyyatı"

Kodu: IPFS-BO8

Tədris ili: IV (2025/2026)

Semestr: VIII (yaz)

Tədris yükü: Cəmi:120 saat. Auditoriya saati - 45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar).

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Əhmədova Təranə Mütəllim qızı, i.ü.f.d., dosent,
Bayramov Maarif Arif oğlu, müəllim

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a, LDU-nun 1 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: V gün, saat 12⁰⁰-13⁰⁰ , V gün, saat 9⁰⁰ - 13⁰⁰

E-mail ünvanı: tarana.7474@mail.ru, bayramovmaarif1961@gmail.ru

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1.Əhmədov,A.C.Hüseynov "İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin əsasları" İqtisad
Universiteti, Bakı-2011

2.Səlimzadə M., Xəlilov Q. Yerli özünüidarəetmə: Anlayış, təcrübə, əməkdaşlıq, hüquqi
əsasları, Bakı 2010

3.Qaralov Z. Regional özünüidarənin əsasları, Bakı 2007

4.İbrahimov İ.A. Bələdiyyə idarəçiliyinin beynəlxalq təcrübəsi. Bakı, 2014

iv. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət
yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə zərurət
yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları
arasındakı münasibətlərin formalarından biri maliyyə-iqtisadi münasibətlərdir. Əgər təşkilati-
hüquqi münasibətlər dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları arasında əlaqələrin ümumi
strukturunu və ya sistemini yaradırsa, maliyyə-iqtisadi münasibətlər bu sistemin
fəaliyyətinin maddi təminatçısı funksiyasını həyata keçirirlər. Hansı formal statusa və hansı
səlahiyyətlərə malik olmasına baxmayaraq, əgər yerli hakimiyyət kifayət qədər maddi-
maliyyə resurslarına malik deyilsə, real olaraq müstəqil idarəetmə hakimiyyətinə çevrilir

bilməz. Təcrübə göstərir ki, idarəetmə səviyyələri arasında münasibətlərdən ən mürəkkəbi, məhz maliyyə-iqtisadi münasibətlərdir və idarəetmə səviyyələrinin bir-birindən müstəqillik dərəcəsi maliyyə-iqtisadi münasibətlərdə özünü daha çox büruzə verir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməz.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat **Cəmi 45 saat**

№	Mövzuların adı	O cümlədən		
		Mühazirə	seminar	Tarix
1.	Mövzu 1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin nəzəri əsasları və modelləri 1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri 2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri 3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları	2	2	
2.	Mövzu 2. Dövlətin antiinhisar siyasəti və iqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi Plan: 1. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi sistemində onun yeri 2. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətli 3. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi	2		
3.	Mövzu 3. Sosial-iqtisadi proseslərin büdcə-vergi tənzimlənməsi Plan: 1. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları 2. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu. 3. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi	4	2	
4.	Mövzu 4. Dövlətin pul-kredit siyasəti Plan: 1. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri 2. Pul-kredit siyasətinin alətləri, onların təsiri mexanizmi	2	2	
5.	Mövzu 5. Dövlətin aqrar siyasəti Plan: 1. Aqrar siyasətin mahiyyəti 2. Dövlətin aqrar siyasətinin reallaşdırılması metodları	2		
6.	Mövzu 6. Davamlı inkişafın təmin edilməsinin dövlət mexanizmi Plan: 1. Davamlı inkişafı və mahiyyəti və əsas şərtləri, onun təmin	2	2	

	edilməsinin əsas istiqamətləri və mexanizmləri 2. Təbii müdafiə fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi			
7.	Mövzu 7. Regionların sosial-iqtisadi inkişafının dövlət mexanizmi Plan: 1. Regional siyasət, onun məqsəd və vəzifələri 2. Regional inkişafın disproporsiyaları və onların aradan qaldırılması metodları	2		
8.	Mövzu 8. Sosial inkişafın, əmək bazarı və məşğulluğun dövlət tənzimlənməsi Plan: 1. Bazar iqtisadiyyatında sosial siyasətin mahiyyəti və vəzifələri 2. Məşğulluğun təmin edilməsinin tənzimlənməsi metodları	2		
9.	Mövzu 9. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu Plan: 1. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu 2. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri 3. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarə edilməsi	2	2	
10.	Mövzu 10. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları, maliyyə resurslarının formalaşması, bölgüsü, istifadəsi və sosial – iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsində rolu Plan: 1. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar 2. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri 3. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri 4. Bələdiyyə iqtisadiyyatı	4	2	
11.	Mövzu 11. Bələdiyyə büdcəsi: formalaşması və istifadəsi istiqamətləri. Bələdiyyənin Yerli büdcəsinin bələdiyyənin maliyyəsinin əsasını təşkil etməsi, bələdiyyə qurumunun mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları fondu kimi Plan: 1. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları 2. Yerli büdcənin gəlirləri 3. Yerli büdcənin xərcləri	2	2	

12	Mövzu 12. Bələdiyyə vergiləri, növləri, toplanması və ödənişlər. Yerli vergi xidməti orqanı, onların hüquq və səlahiyyətlər Plan: 1. Bələdiyyə vergiləri, toplanması və ödənişlər 2. Bələdiyyə vergilərinin növləri	2		
13	Mövzu 13. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri Plan: 1. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri 2. Maliyyə-iqtisadi münasibətlər	2	1	
	Cəmi:	30	15	

XI. Fənn üzrə tələblər: Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları arasında maliyyə-iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsi məsələlərinin mənimsənilməsi.

XII: Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma
- layihələr
- problemlərə əsaslına tədris
- sahə işləri
- rol oyunları

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Dövlət idarəçiliyində etik qaydaların tətbiqi üzrə praktiki biliklərə yiyələnməsi və qərar verərkən qarşılaşılacaq dilemmaların həlli ilə bağlı seçim bacarığı.
- Dövlət idarəçiliyində etik məsələlərə dair alternativ perspektivləri müqayisə etmə bacarığı.
- Dövlət idarəçiliyində etik davranış prinsipləri bu prinsiplərə uyğun hərəkət etmə davranışının formalaşması. Dövlət qulluğu sistemində mənəvi əxlaqi meyarların rol və yerini müəyyən etmək bacarığı.
- Dövlət idarəçiliyində nümunəvi davranışı nümayiş etdirmə və uyğun olmayan davranışdan çəkinmə, eləcə də ziddiyyətlərin ortaya çıxdığı məqamlarda qərar qəbul edən və tətbiq edən şəxslərin rolları barədə məlumatlılığın artması.
- Dövlət orqanları və dövlət qulluqçularının fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın artırılmasında dövlət qulluqçularından gözlənilən davranış barədə məlumatlılıq səviyyəsinin artması.
- Həm vəzifənin icra edilməsi ilə bağlı cəmiyyət üçün ümumi etik dəyərlər, həm də həmin vəzifə ilə əlaqədar ümumbəşəri qəbul olunmuş bəzi etik prinsip və dəyərləri nəzərə almaq bacarığı

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri
2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri
3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları
4. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi sistemində onun yeri
5. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliliyi
6. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi
7. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları
8. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu.
9. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları, vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi
10. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri

II Kollokvium sualları

1. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu
2. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri
3. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarə edilməsi
4. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar
5. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
6. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri
7. Bələdiyyə iqtisadiyyatı
8. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
9. Yerli büdcənin gəlirləri
10. Yerli büdcənin xərcləri

XVI. İmtahan sualları:

1. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəruriliyi, mahiyyəti və vəzifələri
2. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin əsas istiqamətləri
3. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin funksiyaları
4. Antiinhisar siyasətin mahiyyəti və iqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi sistemində onun yeri.
5. Antiinhisar siyasət və milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliliyi
6. İqtisadi konyunkturanın tənzimlənməsi.
7. Dövlət büdcəsinin hazırlanması, baxılması, qəbulu, yerinə yetirilməsinə nəzarət və onun funksiyaları
8. Xərc və gəlirlər üzrə büdcənin strukturu.
9. Vergi və vergi sisteminin iqtisadi tipləri, vergilərin funksiyaları, vergilər iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin aləti kimi
10. Pul-kredit siyasətinin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
11. Pul-kredit siyasətinin alətləri, onların təsiri mexanizmi
12. Davamlı inkişafı və mahiyyəti və əsas şərtləri, onun təmin edilməsinin əsas istiqamətləri və mexanizmləri
13. Regional siyasət, onun məqsəd və vəzifələri
14. Regional inkişafın disproporsiyaları və onların aradan qaldırılması metodları
15. Bazar iqtisadiyyatında sosial siyasətin mahiyyəti və vəzifələri
16. Məşğulluğun təmin edilməsinin tənzimlənməsi metodları
17. Bələdiyyənin iqtisadi məzmunu

18. Bələdiyyə təsərrüfatının xüsusiyyətləri
19. Bələdiyyə təsərrüfatının modelləri və bələdiyyə təsərrüfatının idarə edilməsi
20. Bələdiyyə maliyyə sisteminin mahiyyəti və təsnifatına dair nəzəri yanaşmalar
21. Dövlətin və bələdiyyələrin sosial funksiyaları və iqtisadi proseslərdə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
22. Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşmasının iqtisadi əsaslarının əsas prinsipləri
23. Bələdiyyə iqtisadiyyatı
24. Bələdiyyələrin maliyyə əsasları
25. Yerli büdcənin gəlirləri
26. Yerli büdcənin xərcləri
27. Bələdiyyə vergiləri, toplanması və ödənişlər
28. Bələdiyyə vergilərinin növləri
29. Dövlət və yerli özünü idarəetmə orqanlarının qarşılıqlı idarəetmə münasibətləri
30. Maliyyə-iqtisadi münasibətlər.

"Dövlət və bələdiyyə sektorunun iqtisadiyyatı" fənninin sillabusu 6004003-
"Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi" ixtisası üzrə təhsil proqramı və tədris planı əsasında
tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq
edilmişdir. (13 fevral 2026 cı il sayılı 06 sayılı protokol).

Kafedra müdiri v.i.e.:

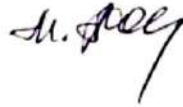
dos. G.T.Əliyeva

Mühazirə üzrə fənn müəllimi :

dos., i.f.d. T.M.Əhmədova

Seminar üzrə fənn müəllimi :

m. M.A. Bayramov